

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 2011

399/2011

Valtioneuvoston asetus

vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 2011

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä,

kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (194/2002) 21, 22 ja 37 §,

muutetaan 2 §:n 6 ja 10 kohta, 5 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 9 ja 10 §, 15 §:n 2 momentti, 17 ja 20 §, 4 luvun otsikko, 25, 26 ja 29 f §, 30 §:n 1 momentti, 32 §, 34 §:n 2 ja 3 momentti ja 35 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 6 ja 10 kohta, 8 §:n 1 momentin 2 kohta, 15 §:n 2 momentti ja 30 §:n 1 momentti asetuksessa 263/2009, 5 §:n 3 momentti, 10 ja 17 §, 4 luvun otsikko, 25 ja 29 f § sekä 34 §:n 3 momentti asetuksessa 250/2005, 26 § osaksi asetuksissa 250/2005, 536/2007 ja 263/2009 sekä 34 §:n 2 momentti asetuksessa 536/2007, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on asetuksessa 263/2009, uusi 11 kohta ja asetukseen uusi 14 a § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

6) *ministeriön asetuksella* vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annettua liikenne- ja viestintäministeriön asetusta (369/2011);

10) *paineastialla* kaasupulloa, putkiastiaa, kaasuastiaa, pullopakettia ja suljettua kryoastiaa;

11) *kuljetettavista painelaitteista annetulla direktiivillä* kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja

1999/36/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/35/EU.

5 §

Vaarallisten aineiden luokitus

Ministeriön asetuksen liitteen A luvussa 2.2 säädetyissä tapauksissa aineen luokittelee tai luokituksen hyväksyy Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Säteilyturvakeskus kuitenkin luokittelee tällöin radioaktiiviset aineet tai hyväksyy niiden luokituksen. Viranomaisen voi vaatia, että aineen lähettäjä esittää tulokset testeistä luokituksen selvittämiseksi.

8 §

Kuljetuksen suorittaja ja kuljettaja

Kuljetuksen suorittajan ja kuljettajan velvollisuuksista säädetään VAK-lain 9 ja 10 §:ssä. Ottaessaan vaarallisia aineita kuljettaviksi kuljetuksen suorittajan ja kuljettajan on lisäksi lähtöpaikalla erityisesti:

2) varmistettava, että lähettäjältä on saatu ministeriön asetuksella säädettyt tiedot kuljettavista vaarallisista aineista ja että vaaditut asiakirjat ovat mukana kuljetusyksikössä;

Kuljettajan on ennen kuljetuksen aloittamista tutustuttava vaadittuihin kirjallisiin turvallisuusohjeisiin. Kuljetuksen päätyttyä kuljetuksen suorittajan ja kuljettajan on varmistettava, että ajoneuvon ja säiliöajoneuvon suurlipukkeet ja merkinnät poistetaan.

9 §

Vastaanottaja

Vastaanottaja ei saa kieltäytyä ottamasta lähetystä vastaan muutoin kuin pakottavista syistä. Vastaanottajan on varmistettava kuorman purkamisen jälkeen, että säännöksissä olevat häntä koskevat vaatimukset on täytetty. Vastaanottaja saa palauttaa kontin kuljetuksen suorittajalle vasta, kun varmistamisessa havaitut laiminlyönnit on korjattu.

Jos vastaanottaja käyttää muiden osapuolten, kuten kuorman purkajan, puhdistajan tai muun vaaratekijöiden poistajan palveluja, hänen on tehtävä riittävät toimenpiteet varmistuakseen, että säädetty vaatimukset on täytetty.

10 §

Muut osapuolet

Kuljetukseen osallistuvia muita kuin 7—9 §:ssä tarkoitettuja osapuolet ovat ensisijaisesti:

- 1) kuormaaaja;
- 2) pakkaaja;
- 3) säiliön, irtotavara-ajoneuvon ja irtotavarakontin täyttäjä;

4) säiliökontin ja UN-säiliön haltija;

5) kuorman purkaja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja osapuolet koskevat velvollisuudet johtuvat VAK-laissa säädetystä velvollisuuksista.

14 a §

Kuorman purkaja

Kuorman purkajaa koskevat erityisesti seuraavat velvollisuudet:

1) hänen on varmistettava tarkastamalla kuorman aineita koskevat merkinnät, että vain kuormaa koskevissa asiakirjoissa mainitut aineet puretaan;

2) hänen on tarkastettava, ettei pakkauksessa, säiliössä, ajoneuvossa tai kontissa ole purkamista vaarantavia vikoja, ja tarvittaessa korjattava viat ennen purkamisen aloittamista;

3) hänen on täytettävä purkamista koskevat vaatimukset;

4) hänen on heti purkamisen jälkeen puhdistettava säiliön, ajoneuvon tai kontin ulkopinnalle purkamisen yhteydessä tulleet vaaralliset jäänteet sekä varmistettava, että niiden venttiilit ja tarkastusaukot ovat kiinni;

5) hänen on huolehdittava ajoneuvojen ja konttien vaaditusta puhdistuksesta ja vaaratekijöiden poistamisesta;

6) hänen on varmistettava, että täysin tyhjennetyissä, puhdistetuissa konteissa sekä konteissa, joista kuljetetun aineen vaaratekijät on poistettu, ja muissa kuin säiliöajoneuvon säiliöissä ei ole enää näkyvillä suurlipukkeita eikä oranssikilpiä.

Jos kuorman purkaja käyttää muiden osapuolten, kuten puhdistajan tai muun vaaratekijöiden poistajan, palveluja, hänen on tehtävä riittävät toimenpiteet varmistuakseen, että säädetty vaatimukset on täytetty.

15 §

Henkilöstön koulutus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä hoitamaan ryhtyvällä on oltava asianmukainen koulutus, joka tulee varmistaa aloitettaessa uutta työsuhdetta. Ennen koulu-

tuksen saamista vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä saa hoitaa vain koulutetun henkilön suorassa valvonnassa.

17 §

Kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvat paine-astiat

Suomi tunnustaa kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluville paineastioille ja niiden lisälaitteille kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaisesti muualla kuin Suomessa suoritettua vaatimustenmukaisuuden arvioinnit, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioinnit, määräaikaistarkastukset ja muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettua toimenpiteet.

Jollei kyse ole 1 §:n 2 momentissa tarkoitetusta vaarallisten aineiden kuljetuksesta, kuljetukseen käytettävän, kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvan paineastian ja sen varusteiden materiaalin on kestettävä haurasmurtumaa vastaan -40 °C:n lämpötilaan saakka.

Edellä 2 momentissa tarkoitetusta materiaalin kestävyydestä tulee paineastiassa olla vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (302/2001) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun vaatimustenmukaisuusmerkinnän ja tarkastuslaitoksen tunnusnumeron jäljessä merkintä ”-40 °C” tai muu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymä merkintä.

20 §

Ilmoitus pakkauksen rikkoutumisesta

Lähetäjä, kuljetuksen suorittaja ja vastaanottaja ovat velvollisia ilmoittamaan tavanomaisissa kuljetusoloissa tapahtuneesta hyväksytyn tai muuten vaatimustenmukaiseksi osoitetun pakkauksen rakenteen rikkoutumisesta Säteilyturvakeskukselle, jos rikkoutuminen on tapahtunut radioaktiivisten aineiden kuljetuksessa, ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, jos rikkoutuminen on tapahtunut muiden vaarallisten aineiden kuljetuksessa.

4 luku

Säiliöt ja kontit

25 §

Kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvat säiliöt

Suomi tunnustaa kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluville säiliöille ja niiden lisälaitteille kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaisesti muualla kuin Suomessa suoritettua vaatimustenmukaisuuden arvioinnit, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioinnit, määräaikaistarkastukset ja muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettua toimenpiteet.

Jollei kyse ole 1 §:n 2 momentissa tarkoitetusta vaarallisten aineiden kuljetuksesta, kuljetukseen käytettävän, kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvan säiliön ja sen varusteiden materiaalin on kestettävä haurasmurtumaa vastaan -40 °C:n lämpötilaan saakka.

Edellä 2 momentissa tarkoitetusta materiaalin kestävyydestä tulee säiliössä olla vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun vaatimustenmukaisuusmerkinnän ja tarkastuslaitoksen tunnusnumeron jäljessä merkintä ”-40 °C” tai muu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymä merkintä.

26 §

Asiakirjat

Lähetäjän on vaarallista ainetta kuljetettavaksi jättäessään annettava ministeriön asetuksella säädetyissä tapauksissa kuljetuksen suorittajalle rahtikirja tai vastaava lähetyskirja, johon on merkitty säädetyt tiedot kuljetettavaksi jätetyistä aineista. Jos vaarallisen aineen tiekuljetusta suurkontissa tai ajoneuvossa seuraa merikuljetus, lähetäjän on liitettävä rahtikirjaan tai vastaavaan lähetyskirjaan IMDG-säännösten mukainen kontin tai ajoneuvon pakkaustodistus.

Kuljetuksen suorittajan on toimitettava ajoneuvon miehistölle ministeriön asetuksella

säädetyissä tapauksissa kirjalliset turvallisuusohjeet hyvissä ajoin ennen kuljetuksen aloittamista.

Jos ajoneuvolla on oltava VAK-lain 7 a §:ssä tarkoitettu hyväksyntä, ajoneuvossa on oltava sitä koskeva todistus.

Kuljetettaessa ministeriön asetuksen liitteen A kohdassa 1.1.3.6 säädettyjä määriä enemmän vaarallisia aineita ajoneuvon jokaisella miehistön jäsenellä tulee olla mukana valokuvalla varustettu henkilötodistus.

ADR-ajoluvasta säädetään VAK-lain 11 b §:ssä ja vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta annetussa asetuksessa (401/2011).

Edellä 1—5 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen tulee olla ajoneuvossa mukana kuljetuksen aikana. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut asiakirjat saavat olla myös sähköisessä muodossa, jos tiedon varmistus-, tallennus- ja käsittelymenettelyt täyttävät lainsäädännön vaatimukset siten, että tiedon todistusvoima ja saatavuus ovat vastaavat kuin paperille painettuja asiakirjoja käytettäessä. Kuitenkin lähettäjän on annettava 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat paperisina, jos kuljetuksen suorittaja niin vaatii.

Lähettäjän ja kuljetuksen suorittajan on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat vähintään kolmen kuukauden ajan.

29 f §

Raportointi

Poliisi, rajavartiolaitos ja tulli toimittavat kukin 29 c §:n 1 momentissa mainitun direktiivin III liitteen mukaisen yhteenvedon liikenne- ja viestintäministeriölle kunkin kalenterivuoden aikana suorittamistaan tarkastuksista viimeistään tarkastusvuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä. Todettujen rikkomusten määrä ilmoitetaan direktiivin II liitteen mukaisesti eriteltynä.

30 §

Viranomaiset

Poliisi valvoo vaarallisten aineiden tiekuljetuksia ja niihin liittyvää tilapäistä säilytystä. Suomesta lähteviä ja Suomeen tulevia vaarallisten aineiden tiekuljetuksia ja niihin liitty-

vää tilapäistä säilytystä valvovat myös tulli ja rajavartiolaitos kumpikin toimialallaan. Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvista kuljetuksista säädetään VAK-laissa.

32 §

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Säteilyturvakeskuksen oikeus suorittaa testejä

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ja Säteilyturvakeskuksella on tarvittaessa, ja erityisesti, jos pakkaus tai säiliö särkyessään aiheuttaa haittaa tai vaaraa, oikeus suorittaa määräämässään laboratorioissa testejä sen varmistamiseksi, että pakkaus ja säiliö täyttävät säädetyt vaatimukset.

34 §

Onnettomuudet ja niistä tehtävät ilmoitukset

Jos vaarallisen aineen kuormauksen, kuljetuksen tai purkamisen taikka säiliön sekä irtotavara-ajoneuvon ja -kontin täytön yhteydessä sattuu ministeriön asetuksen liitteen A kohdassa 1.8.5 tarkoitettu onnettomuus, kuormaaajan, täyttäjän, kuljetuksen suorittajan tai vastaanottajan on kunkin toiminnassaan tapahtuneesta onnettomuudesta viipymättä annettava ministeriön asetuksessa olevan mallin mukainen onnettomuusraportti Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Jos kyseessä on radioaktiivisen aineen kuljetus, raportti annetaan kuitenkin Säteilyturvakeskukselle.

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus pyytää 2 momentissa tarkoitettua laajempia lisäselvityksiä, jos ne katsotaan onnettomuuden laji ja laajuus huomioon ottaen tarpeellisiksi.

35 §

Ilmoitukset pakkauksen tai säiliön hyväksymisestä

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettun pakkauksen tai säiliön tyyppihyväksymisestä tai muusta vastaavasta vaatimustenmukaisuuden

osoittamisesta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Säteilyturvakeskus pitää rekisteriä radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitetuista pakkauksista ja säiliöistä, jotka on tyyppihyväksytty tai joiden tyyppin vaatimustenmukaisuus on muuten osoitettu. Jos pakkaus tai säiliö on tarkoitettu muiden vaarallisten ai-

neiden kuljetukseen, rekisteriä pitää Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 2011

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*

Liikenneneuvos, johtava asiantuntija *Seija Miettinen-Bellevergue*